

Ogólnopolska Konferencja Naukowa *Homo viator. Podróże po „wiedzę bezcenną” w perspektywie historycznej i w ujęciu współczesnym*, Akademia Zamojska, 6–8 kwietnia 2022 r.

Od 6 do 8 kwietnia 2022 r. odbywała się Ogólnopolska Konferencja Naukowa *Homo viator. Podróże po „wiedzę bezcenną” w perspektywie historycznej i w ujęciu współczesnym* zorganizowana przez Akademię Zamojską w Zamościu. Patronat honorowy nad wydarzeniem objęli: minister edukacji i nauki Przemysław Czarnek oraz prezydent miasta Zamość Andrzej Wnuk.

Głównym motywem konferencji był topos „homo viator” oraz wątek podróży po „wiedzę bezcenną”. Zwłaszcza wspomniane wędrówki były i są okazją do kontynuacji procesów kształcenia, ale także umożliwiają rozwój życia społecznego i politycznego. Pozwalają przy tym poznać obyczaje, ustrój, sztukę, język, kulturę odwiedzanych krajów. Jak zaznaczyli organizatorzy w ogłoszeniu konferencyjnym, świadczą o tym chociażby „słowa kanclerza i hetmana Jana Zamoyskiego, założyciela Akademii w Zamościu, rektora uniwersytetu padewskiego: *Patavium virum me fecit*”.

Zaproszenie na konferencję spotkało się ze znacznym odzewem naukowców z całej Polski, którzy reprezentują takie dyscypliny naukowe, jak: historia, historia sztuki, filozofia, teologia, literaturoznawstwo, archeologia, prawo. Tym samym w trzydniowych obradach udział wzięło 13 profesorów, 21 doktorów i 21 doktorantów z 24 uniwersytetów i akademii, a także 2 muzeów oraz 2 archiwów. Plan obrad został podzielony przez organizatorów na rozdziały w myśl umieszczonej na karcie tytułowej programu dewizy św. Augustyna „świat jest jak książka. Ci, którzy nie podróżują, czytają jedynie pierwszą stronę”.

Pierwszy dzień obrad przebiegł w podniosłej atmosferze w Sali Consulat w zamojskim Ratuszu. Prelegentów powitali prezydent Zamościa Andrzej Wnuk, rektor Akademii Zamojskiej prof. dr hab. Paweł Skrzydlewski, a także pomysłodawczyni i przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego Konferencji dr Ewelina Lilia Polańska. Przedstawiciele organizatorów konferencji podczas serdecznego przywitania zwracali uwagę na główny motyw konferencji związany z wędrówkami i poszukiwaniem wiedzy. Jeszcze tego samego popołudnia konferencję zainaugurował pierwszy rozdział zatytułowany „Wiedza na tropach historycznych, filozoficznych i literackich”, który świetnie wprowadził wszystkich zebranych w nastrój konferencyjny. Pierwszy wystąpił prof. dr hab. Adam Łukaszewicz (Uniwersytet Warszawski) z referatem *W poszukiwaniu tajemnej wiedzy Egipcjan. Śladami starożytnych podróżników*. Druga głos zabrała dr Agata Sowińska (Uniwersytet Śląski), wygłaszając tekst zatytułowany „Platon nie przeczy, że to, co najpiękniejsze, przenika do filozofii od barbarzyńców, i przyznaje, że przybyło z Egiptu” [*Clem. Al. Strom.*

I 66]. *Antyczne podróże do źródła mądrości*. Jako trzeci prelegent wystąpił prof. dr hab. Piotr Kochanek (Katolicki Uniwersytet Lubelski) ze studium *Homo hyperboreus – szwedzka próba zakwestionowania oryginalności dorobku intelektualnego starożytnych Greków w XVII wieku*. Następnie referat przedstawiła prof. dr hab. Lucyna Wiśniewska-Rutkowska (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach), omawiając *Znaczenie podróży w twórczości Jerzego Żuławskiego*. Otwierający konferencję panel-rozdział zakończyła swoim wystąpieniem prof. dr hab. Anastazja Seul (Uniwersytet Zielonogórski) z tekstem *Jan Paweł II jako homo viator. Refleksje literaturoznawcy w perspektywie nawiązań papieża do literatury pięknej podczas podróży apostołskich*. Wygłoszone referaty wywołały wśród licznie zgromadzonych żywiolową dyskusję, która dobrze rokowała na następne dwa dni obrad.

Kolejne panele-rozdziały odbywały się w budynku uniwersyteckim Akademii Zamojskiej, Rektoracie, zlokalizowanym przy ulicy Pereca 2 w Zamościu. Równolegle toczyły się obrady w dwóch salach, Błękitnej i Białej. 7 kwietnia dzień konferencyjny rozpoczął się o godzinie 10.00. W Sali Białej odbyły się obrady zatytułowane „Rozdział II: Staropolskie wędrówki po ‘wiedzę bezcenną’”, które podzielono na dwa „podrozdziały”¹. W tym samym czasie w Sali Błękitnej trwały wystąpienia zatytułowane „Rozdział III: Artystyczne inspiracje wiedzy”², „Rozdział IV: Wiedza wędrująca”³ oraz

---

¹ Podrozdział pierwszy: dr Jacek Feduszka, Muzeum Zamojskie, *Podróże Ordynatów Zamojskich po Europie w XVII i XVIII wieku*; mgr Maciej Polak, Uniwersytet Rzeszowski, *Wędrówki po „wiedzę bezcenną” Kromerów z XVI-wiecznego Biecza*; prof. dr hab. Arkadiusz Stasiak, Katolicki Uniwersytet Lubelski, *Podróż poznawcza na południe Europy w dzienniku Anonima z roku 1595*; dr Paulina Nortowska, Uniwersytet Jagielloński, *Podróż edukacyjna Mikołaja i Andrzeja Reyów do Anglii w 1637 r. w świetle relacji preceptora Jana Weselskiego-Laetusa*. Podrozdział drugi: dr Dawid Barbarzak, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, *Uczty książąt, kardynałów i ubogich. Edukacyjna rola stołu w podróży włoskiej Andrzeja Batorego (1583–1584)*; dr Ewelina Lilia Polańska, Akademia Zamojska, *„Piesio [...] uczy się pilnie”, czyli edukacja Piotra Adama Opalińskiego w listach jego ojca*; dr Sławomir Marchel, Uniwersytet Opolski/Archiwum Państwowe w Opolu, *Wpływ podróży medycznych do Padwy na kształtowanie kultury zdrowotnej w Rzeczypospolitej*; mgr Maria Leśniowska, Uniwersytet Opolski, *Wpływ podróży edukacyjnych na rozwój karier na przykładzie wybranych Ślązaków studiujących w Padwie z XVI–XVII wieku*; mgr Marcin Radosław Husak, Uniwersytet Wrocławski, *Nicolaus Henelius – utriusque iuris doctor universitatis Aurelianensis*.

² Mgr Dorota Seweryn-Puchalska, Muzeum Nadwiślańskie, *Wędrówka – w poszukiwaniu artystycznej wspólnotowości*; dr Katarzyna Górowska, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie, *W stronę kultur ludowych i współczesnych. Podróże za wiedzą Mieczysława Górowskiego*; dr Elżbieta Błotnicka-Mazur, Katolicki Uniwersytet Lubelski, *„Pan Bóg stworzył wieś, a człowiek miasto”, czyli Adama Marczyńskiego „powroty do natury”*; dr Anna Dzierżyc-Horniak, Katolicki Uniwersytet Lubelski, *„Żadna podróż nie jest za długa”. Artystyczne multiwersum Kuby Bąkowskiego*.

³ Prof. dr hab. Magdalena Howorus-Czajka, Uniwersytet Gdański, *„Tam i z powrotem”, czyli wobec nomadyzmu*; mgr Ewa Szczygielska, Uniwersytet w Białymstoku, *Romski nomadyzm. Wpływ wielowiekowych wędrówek na tożsamość polskich Romów*; mgr Joanna Królikowska, Instytut

„Rozdział V: Wiedza – edukacja i emancypacja”⁴. Po powyższych panelach i żywiołowych dyskusjach nastąpiła przerwa obiadowa.

Po przerwie uczestnicy konferencji powrócili do Rektoratu Akademii Zamojskiej, aby wysłuchać kolejnych referatów podczas kolejnych odsłon różnorodnych paneli. W Sali Białej przedstawione zostały referaty z „Rozdziału VI: Wiedza na traktach europejskich i egzotycznych”⁵ oraz „Rozdziału VIII: Warszawskie wędrowanie”⁶. W tym samym czasie tuż obok wygłoszone były teksty z „Rozdziału VII: Wiedza na szlakach górskich, wojskowych i prawnych”⁷. Na tym zakończyły się intensywne obrady dnia drugiego.

Trzecim, a zarazem ostatnim dniem obrad był 8 kwietnia. Podobnie jak dzień wcześniej obrady odbywały się w budynku Rektoratu Akademii Zamojskiej na ulicy Pereca 2 w dwóch specjalnie przygotowanych salach. W Sali Białej odbyły się dwa panele – „Rozdział IX: Wiedza na ścieżkach wiary” oraz „Rozdział X: Podróż do źródeł”⁸. W sąsiedniej Sali Błękitnej przed-

---

Sztuki PAN/Uniwersytet Łódzki, *Droga do spotkania. O wyprawie Teatru Węgajty – „Karawan Południa”*.

⁴ Mgr Aleksandra Staniszevska, Uniwersytet Łódzki, *Peregrynacje edukacyjne dzieci z rodzin ziemiańskich w świetle wybranych egodokumentów*; mgr Paulina Dawid, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, „*Gdy nauka jest kobietą*”. *Edukacyjno-emancypacyjne ścieżki kobiet w XIX i XX w.*

⁵ Dr Piotr Kondraciuk, Muzeum Nadwiślańskie, *Lubelskie podróże krajoznawcze polskich malarzy, grafików i fotografów w XIX wieku*; dr Adrianna Szczerba, Uniwersytet Łódzki, *Podróż hrabiego Eustachego Tyszkiewicza po Skandynawii (1843)*; mgr Anna Bors, Uniwersytet Warszawski, *Skromny urzędnik czy nowy argonauta? Refleksje podróżnicze I.A. Gonczarowa*.

⁶ Mgr Aleksandra Klasura, Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie, *Podróż do Warszawy lat 40. i 50. XX wieku – odbudowa stolicy na podstawie wybranych założeń architektonicznych*; mgr Piotr Syczak, Uniwersytet Gdański, „*Wjechałem do Polski bez względnych formalności [...] – Polska roku 1934 i 1946 oczami Bernarda Newmana*”; mgr Anna Letycja Malewska, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, *Podróż w czasie i w przestrzeni na przykładzie „Strażnika klejnotu” Katarzyny Rygiel*.

⁷ Prof. dr hab. Maria Chantry, mgr Daria Kowalczyk-Cantoro, Uniwersytet Wrocławski, *Dwie renesansowe relacje z wejścia na górski szczyt: Francesco Petrarca o Mont Vantoux i Pietro Bembo o Etnie*; mgr Kacper Krzeczewski, Uniwersytet Łódzki, *Tragizowanie motywu homo viator w wyprawach górskich*; prof. dr hab. Tomasz Ciesielski, Uniwersytet Opolski, *W poszukiwaniu doświadczenia wojskowego czy sławy wojennej. O podróżach w czasach wojen i służbie Polaków w armiach państw obcych w XVIII w.*; dr Ryszard Suduł, Akademia Zamojska, *Podróże historyczno-wojskowe studentów kierunku bezpieczeństwa narodowego Akademii Zamojskiej jako jeden z elementów procesu kształcenia*; dr Ilona Anna Hajsciewicz-Zimek, Akademia Zamojska, *Ciemna strona postępu naukowego – studium prawne nad normą i patologią zachowań*.

⁸ Mgr lic. ks. Piotr Juckiewicz, Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu, *Krzyż. Od miejsca śmierci do znaku chwały*; dr Przemysław Góralczyk, Zespół Szkół w Czerwieńsku, *Polityczne, religijne i społeczne aspekty podróżowania duchowieństwa rzymskokatolickiego w czasach Księstwa Warszawskiego*; dr Anna Bartko-Malinowska, Katolicki Uniwersytet Lubelski, *Relacje z podróży duszpasterskich biskupa lubelskiego Franciszka Jaczewskiego jako źródło do badań architektury sakralnej w Diecezji Lubelskiej na początku XX wieku*; mgr Paweł Lisoń, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, *Wędrowka człowieka z Bogiem. Przesłanie dobrodzieńskiego witrażu „Uczniowie w drodze do Emaus” projektu Bertholda Müllera-Oerlinghausena*; mgr Joanna Nakonieczna, Uniwersytet

stawione zostały referaty w dwóch podrozdziałach Rozdziału XI: „Wiedza na drogach literatury”⁹.

Trzydniowe obrady zostały zakończone wycieczką dla chętnych po Starym Mieście w Zamościu, jak zaznaczyli organizatorzy „miasta z wiedzy, idei i geniuszu”. Owocne spotkanie środowiska naukowego pod tak wdzięcznym hasłem *homo viator* spotkało się z ciepłym przyjęciem wśród uczestników konferencji. Z kolei ze strony organizatorów padły zapewnienia, że konferencja naukowa odnajdzie swoją kontynuację w przyszłości, być może za rok. Należy żywić nadzieję, że tak się stanie, gdyż w dobie utrudnień związanych z wydarzeniami na świecie spotkania w formie stacjonarnej są nad wyraz potrzebne i pożądane, zwłaszcza wśród badaczy z tak wielu świetnych instytucji nauki. Zgodnie z zapowiedziami organizatorów z wygłaszanymi referatami będzie można wkrótce zapoznać się na łamach czasopisma naukowego „Facta Simonidis”.

Maciej Polak
(Uniwersytet Rzeszowski)

Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, *Tam i z powrotem – podróż ku sacrum. Mityczny bohater i wieczny wędrowiec*; prof. dr hab. Roman Niżnikowski, Polskie Towarzystwo Technologów Żywności, dr inż. Karol Krajewski, TRiP, mgr inż. Jan Krzysztof Ardanowski, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, *Podróż do źródeł rozwoju człowieka – ognia, jedzenia, kultury*; mgr Alicja Baczyńska-Hryhorowicz, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, *Znaki podróży we wnętrzach mieszkalnych – znaczenia i funkcje*.

⁹ Podrozdział pierwszy: dr hab. Monika Kulesza, Katolicki Uniwersytet Lubelski, *Romantyczne podróże Adama Mickiewicza w nieromantycznym zwierciadle*; prof. dr hab. Magdalena Dąbrowska, Uniwersytet Warszawski, *Włochy oczami Rosjan na początku XIX wieku (wokół podróżopisarstwa Dmitrija Gorichwostowa)*; dr Joanna Lekan-Mrzewka, Katolicki Uniwersytet Lubelski, *Czesława Jankowskiego „kartki z podróży” do Włoch*; dr Agnieszka Giszterowicz, Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, *Mistrz księgowości. Mistrz designu. Podróże po „ułanki potłuczonego zwierciadła”*. Podrozdział drugi: mgr Tomasz Pawłowski, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, *Melancholijne pielgrzymki po ruinach świata w prozie W.G. Sebald’a*; mgr Tomasz Kasza, Akademia Zamojska, *Wędrówka ku Tajemnicy oraz funkcje i znaczenie jej świadków*; dr Adrian Madej, Uniwersytet Wrocławski, *Podróż jako metafora ucieczki w powieści „Przewóz” Andrzeja Stasiuka*.